

HAJDUFÖLD

1923. év január 16.

KEDD

Debrecen, V. évf. (11. sz.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY ÓRA 200 K.
EGYES SZÁM ÁRA 10 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVARY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

Enyhült a kisantant által ok nélkül felidézett háborus feszültség

A szövetséges hatalmak képviselői dezavualták a kardcsörtető Cseh Sajtóirodát — Az antant „barátságos” demarsa — A magyar külügyminiszter hangsúlyozta Magyarország békés szándékait

Budapest, jan. 15. A m. kir. külügyminiszteriumban a mai nap folyamán megbeszélések folytak a cseh sajtóiroda részéről szombaton éjszaka kiadott ismert közlemény ügyében. E megbeszélések során a nagy- és a kisantant Budapesten székelő diplomáciai képviselői a külügyminiszterium vezetésével megbízott Daruváry Géza igazságügyminiszter előtt a következő nyilatkozatot tették:

— Tekintettel arra a körülményre, hogy Franciaország, Anglia és Olaszország képviselői által Daruváry miniszter urhoz intézett levelét, valamint Romániának, az SHS királyságnak és Csehszlovákiának képviselői által az elmúlt szombaton hozzátartozott közlést a csehszlovák sajtóiroda hozta nyilvánosságra és ezt

a közlést a bécsi sajtó is átvette, a fentemlített hatalmak képviselői szükségesnek tartják megállapítani, hogy a közleményeket teljesen barátságos érzelmeikkel tölték, tartvajattól, hogy a levélnek a külföldön történt közléseinek a szándékának nem megfelelő benyomást kelthet, sajnálják azt az intenciók ellenére történt közzétételt és megfogyszer hangsúlyozzák barátságos érzelmeiket, amelyek őket levelük megírásával illetve közlésük megtételénél vezérelték.

Mint a *MTI* értesül, Daruváry Géza miniszter meglepődéssel vette tudomásul ezt a kijelentést, amely tanujele az ez ügyben minden oldalról megnyilvánuló kedvező diszpozícióknak.

A kis- és nagyantant együttes lépése Budapesten

A nagy és a kisantant külön-külön tiltakoztak amiatt a gyűlések miatt, amelyek a legutóbbi időben a magyar határszéli városokban történtek és amelyeken a megszállott területekről

küldözött és nyomorgó magyarok a trianoni szerződéshez csatolt kísértő levélben foglalt ígéretek becsületes végrehajtását követelték.

A külügyminiszter kijelentette a nála megjelent diplomataknak, hogy mivel Magyarországon jelenleg liberális kormányzati rendszer uralkodik és sajtócenzúra nincs, a szószabadság korlátozva nincs, így **a magyar hatóságoknak nincs jogukban ezeket a népgyűléseket betiltani.**

Meglehetősen nagy feltűnést keltett a nagyantant írásbeli jegyzéke, amelyet barátságos szavak kíséretében az olasz követ nyújtott át. A prágai sajtóiroda még szombaton teljes egészében kiadta ezt a jegyzéket. Ennek a

feltűnő diplomáciai indiszkréciónak tárgyában a mai nap folyamán tárgyalások folytak és ez ügyben márciusban az angol, olasz és cseh követek megjelentek a külügyminiszternél.

Az oláh külügyminiszter római utazása, amelyet legutóbb különösen kiemeltünk, feltűnően találkozik a nagyhatalmak jegyzékének átnyújtása időpontjával. Valószínűnek látszik, hogy a román külügyminiszter előbb Parisban, majd Rómában kijelentette a kisantant jegyzékének további tárgyát.

Budapest, jan. 14. Szombaton dél-

vezéreltetve, amely hármónk kormányát Magyarország iránt áthatja. *Castagnetto* s. k., *Doulcet* s. k., *Balfour* s. k.

„Magyarország érdekében”

Az olasz követ a jegyzék átadásakor szóbelileg ismét kijelentette, hogy a jegyzékben foglaltakat kéri baráti tanácsnak tekinteni, amelyet ok Magyarország érdekében adnak.

A kisantant szóbeli jegyzéke

Szombat este folyamán megjelentek a m. kir. külügyminiszteriumban Románia, Jugoszlávia és Csehország budapesti követei, akiknek nevében *Stircea* román követ szóbelileg a következőket adta elő:

— Magyarországon a békeszerződések és a szomszéd államok ellen hosszabb idő óta izgatás folyik. Az utolsó hetekben ez nagyon megerősödött és megszorodott a parlamentben. A gyűléseken és a sajtóban kifejezésre jutottak ellenséges megnyilvánulások. Mindezek

a szomszéd államok lakosságában nyugtalanságot keltenek. A magyar kormány az agitációk megakadályozására nem tett semmit, sőt egyes hivatalos személyiségek beszédeinek

olyan magyarázat adható, ami alkalmas a nyugtalanság szellemének fokozására. Hogy a kedélyek Magyarországon és nálunk megnyugodjanak, véleményünk szerint szükség volna a magyar kormány részéről megfelelő intézkedésekre, hogy ilyen manifesztációk, beszédek és a sajtó útján kifejtett veszedelmes propaganda megszűnjék.

A külügyminiszter válasza

Daruváry Géza, a külügyminiszterium vezetője válaszában hangsúlyozta, hogy **a gyűléseket jelentőségét tullozzák.** Kijelentette, hogy **Magyarország szabadállam, ahol nincsen sajtócenzúra** és ahol a gyűlékezeti és szólásszabadság uralkodik és **a kormánynak nincs feltétlenül módjában ilyen manifesztációkat megakadályozni.** Biztosítja azonban a kisantant követeit

a magyar kormány teljesen békeszerető szándékairól

és kijelentette, hogy a magyar kormány a kisantant eme lépése előtt is igyekezett Magyarország közvéleményére megnyugtatólag hatni és hogy a jövőben is ilyen magatartást fog követni.

„A határon egyetlen magyar katona sincsen”

A honvédelmi miniszter nyilatkozata

Paris, jan. 14. (Havas). *Belitska* Sándor magyar honvédelmi miniszter a *Temps* budapesti munkatársa előtt a Magyarország háborús szándékairól elterjesztett hírekről a következő nyilatkozatot tette:

Biztosíthatom Önt, hogy a híresztelésekből egy szó sem igaz. Mindenki meggyőződhetik, hogy országunk szándéka békés. Aki ennek ellenére továbbra is meggyan-

sítja a mi békés szándékainkat, az abból a célból cselekszik, hogy az igazságot meghamisítsa. A magyar kormány a béke iránt érzett szeretetét nemcsak üres szavakban, de tettekben juttatta kifejezésre.

A honvédelmi miniszter nyilatkozatában érintette mindazon eseményeket, melyeket lapunk az oláh incidenssel kapcsolatban már ismertett.

Németország beszüntette a jóvátételi szolgáltatásokat

Az oláhok Erdélyben mozgósítottak - A német nép tiltakozása a megszállás ellen - A franciák szenadót vetettek ki

A Ruhrvidéken a francia csapatok előnyomulása szakadatlanul tovább folyik. A Bohum megszállására kirendelt hadosztály már utnak indult.

Apróbb incidensekről

érkeznek hírek. Francia csapatokra a bevonulás alkalmával követek dobáltak és Stellenhaus városházáról a francia zászlót letépték.

Németországban a hazafias tüntetések sorozata folyik és Berlinben **impozáns tiltakozó tüntetés**

folyt le. Fegyveres csapatok őrzik Berlinben az antant misszió épületeit, nehogy a tömeg megtámadja azokat.

Parisban

kommunista tüntetések

voltak, amelyeken tiltakoztak a Ruhr-

vidék megszállása ellen. A rendőrség a tüntetőket szétesztelte.

A jóvátételi bizottsághoz a német kormány jegyzéket intézett, amelyben kijelentette azon szándékát, hogy a Ruhrvidék megszállására való tekintettel

az összes készpénz fizetéseket és természetbeni szolgáltatásokat beszünteti.

Lausanneban a tárgyalásokon a török államadósság kérdéseit vitatták. Törökország az ottomán adósság rendezéséről ellenjavaslatokat terjeszt be. A hét végén a konferencia elnöke,

Lord Curson elhagyja Lausannet

és a tárgyalások vezetésétől visszalep. Lord Curson ezen lépését a

tárgyalások sikertelensége miatt való ekedvelenedésének tulajdonítják. Az angorai kormány hivatalos jelentésben közli, hogy Mossuli területen az angolok a falvakat bombázzák és egyet szétromboltak.

Memelből jelentik, hogy

litván fegyveres csapatok

behatoltak a városba és megszállták a francia prefekturát is. A párisi lapok is jelentik, hogy

Románia részleges mozgósítást rendelt el Erdélyben és ostromállapotot léptetett életbe.

Ungvárról jelentik, hogy vasárnap az alkotmányozó iroda helyiségében bomba robbant fel. Sebesülés nem történt. Belgrádban a kommunista párt országos kongresszusát a rendőrség szétoszlatta.

A szövetségesek, vagyis a franciák és a belgák szerződést kezdve a Ruhr vidéken és a Rajna balpartján megkezdik

a szenádó beszédét.

Dortmundot Wittent és Barment, amelyek inkább ipari, mint bányakerületek, hír szerint nem szállják meg.

Németország egész nyugati részében ma délelőtt a Ruhr vidéknek a franciák által történt megszállás elleni tüntetés céljából

jelölai munkaszünet volt.

A tiltakozó sztrájk kezdetét és végét harangzúgás, gyári szirenák bugása jelezte.

Lenyűgöző látvány volt, mikor az elevátorok és emelődaruk hirtelen megállottak és az aruk a levegőben lebegtek.

Az ellenzék pártpolitikai célokra akarja kihasználni a súlyos külpolitikai helyzetet

Koncentrikus támadás a rendtörvény ellen — A pártonkívüliek pártja miniszteri tárcák után sóvárog

Budapest, január 15. Bár a politikusok jórésze távol van a fővárostól és a parlamenti szünet után csak ma este érkeznek vissza a fővárosba, egészen bizonyos, hogy a politika előterébe nem a belpolitika, hanem

a külpolitikai kérdések

kerülnek.

Bár a liberális és a szélsőséges baloldali sajtó mindent elkövet, abban az irányban, hogy még ezekben a súlyos időkben is elterelje a közvélemény figyelmét a súlyos külpolitikai helyzetről és mindinkább előtérbe tolja

az alárendelt jellegű belpolitikai kérdéseket.

Egészen bizonyos, hogy a józanul ítélő közvéleményt a szélső baloldali sajtónak magatartása nem fogja befolyásolhatni. Különösen

a rendtörvényjavaslattal

igyekeznek súlyosbitani a nehéz diplomáciai helyzetet és ami még súlyosabb beszámítás alá esik, a rendtörvényjavaslatot akarják egyes oldalról felhasználni arra a célra, hogy

a kormány egységét

megbontsák. Egyik hétfői liberális lap azt írja, hogy a kormánypártban igen erős hangulat van a rendtörvényjavaslat ellen és hogy ha a kormány ebben a kérdésben nem enged akkor ez a kormánypárt szakadására vezetne.

Alkalmuk volt erről a kérdéstről a párt egyik vezető tagjával beszélgetni, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— A pártban a rendtörvényjavaslat tekintetében teljesen egységes felfogás alakult ki, mert a rendtörvényjavaslatnak törvényerőre való emelésének szüksége mindenki előtt tisztán áll. A rendtörvényjavaslat ellen Nagy Emilnek voltak ugyan bizonyos aggodalmai, ezeket azonban a belügyminiszter teljesen eloszlatta és Nagy Emilen kívül

soha senkisé ellenezte

a pártban a rendtörvényjavaslatot. Nagy Emilnek magának sem volt követője az aggodalmaskodás terén és így nemcsak hogy szakadásról beszélni nem lehet, de még arról sem lehet szó, hogy a párt a benyújtott javaslaton lényegesebb módosításokat kívánna.

— A rendtörvényjavaslat egyébként nem egyéb, mint

a kivételes intézkedés

alapján kiadott legfontosabb belügyi és közrendészeti rendeleteknek gyűjteménye, amelyeknek életbentartására a mai külső és belső viszonyok között még nagyobb szükség van, mint valaha volt. A rendtörvényjavaslatot egyébként még a bizottságok sem tárgyalták le és épen ezért ennek egyelőre plénáris tárgyalása nem is fog sorra kerülni.

Az indemnítási vita

valószínűleg e hét közepén véget ér és azután a Ház át fog térni a már bizottság által is letárgyalt erdészeti javaslatnak letárgyalására. Ezután kisebb kereskedelmi és népjóléti javaslatok kerülnek tárgyalásra és valószínűleg csak azután veszi elő a Ház a rendtörvényjavaslatot.

Az egyik reggeli lap célzást tesz arra, hogy Szilágyi Lajos

a pártonkívüliek csoportosulásának

alkalmából olyan programot adott, amely guvernementális programnak illenék be és amely azt igazolja, hogy a pártonkívüliek csoportja a kormányzásban is részt kíván venni.

Illetékes helyen érdeklődtünk ennek a híresztelésnek mibenlétéről és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a pártonkívüliek csoportjának már csak azért sem lehet az a célja, hogy a kormányzásban részt vegyen, mert hiszen annyira

heterogén elemekből

van összetéve, hogy a kormányzáshoz megkívánt egységes politikai felfogást a csoportnak semmiféle módon nem lehet megteremtenie.

A csoport tisztán parlament technikai könnyítéseket akar elérni a tömörüléssel, de arra, hogy a kormányzásban aktív részt vegyen, egyáltalán nem gondol.

Vass József

népjóléti miniszternek Zalaszentgróton való megválasztásával kapcsolatban az egyik reggeli lap célzásokat tesz arra, hogy a népjóléti miniszter állásáról leköszönni készül.

Ez a hír minden alapot nélkülöző kóhalmány, amelyet csak az a kitalálás tesz furcsábbá, hogy a népjóléti tárcát Vass Józseftől Szilágyi Lajos fogja átvenni.

A közigazgatási bizottság kiegészítése liberális-szabadkőmives alapon

Közegészségügyi szolgálat — bürokratikus rendszerrel Piszkos a vízvezeték viz -- Tíz halálos öngyilkosság egy hónap alatt

Debrecen város közigazgatási bizottsága hétfőn délután tartotta meg január 5-ről elmaradt ülését Csóka Sámuel polgármesterhelyettes elnöklése alatt, amelyen a szokásos havi jelentéseket tárgyalták le.

Javult a közegészségügy

Dr Tüdös Kálmán tiszti főorvos jelentése szerint a közegészségügyi viszonyok decemberben javulást mutattak. A vörheny kisebb, a tifusz nagyobb arányban csökkent. Mindössze öt vörhenyes és egy tifuszos eset volt halálos végű.

A trachomavizsgálatok pontosan folynak s több új esetet derítettek fel a hatósági tiszti orvosok, mint az azelőtt alkalmazott trachomavizsgálók.

A külteki orvosi szolgálat érdekében a hatósági tiszti orvosok részére pontos térképek beszerzése szükséges. A gőzfertőtlenítő gépet, amely elromlott, a hosszas hivatali eljárás miatt még mindig nem javították meg s ezért két hónap óta nem tudtak használni.

Zavaros a vízvezeték

A vízvezeték víze sok helyen és gyakran piszkos és zavaros volt, üzemét ugyszólván naponként megszakították. A vízben fertőző csirák nem voltak.

A Bihari, Bozsay- és Wolafkatelepeken állandóan nagy vízáradások voltak; az utakon közlekedni nem lehetett. Ezek és a lakások tulsufaltsága, az iskolákban a fűtőanyag hiánya, az utcai szemét késedelmes kihordása a közegészségügyi viszonyokra állandóan kedvezőtlen hatást gyakoroltak.

A szaporodás

Decemberben született 111 fiú, 127 leány, meghalt 85 fi és 75 nő, a természetes szaporulat 81.

Házasságra lépett 130 pár: református 73, r. kath. 8, g. kath. 2, izraelita 4, vegyes 48 pár.

A mentők 244 esetben vonultak ki.

A rendőrség működése.

Ságy Lajos rendőrfőtanácsos a rendőrség december havi munkájáról terjesztett elő jelentést. Kihágási ügyben 564 feljelentést adtak be. Bűnügyi ügydarab 1649 volt, ebből 965 idegen hatóságok megkeresése, 704 helybeli. A helybeli 704 ügydarab közül 421 lopás. Decemberben 15 öngyilkossági kísérlet történt, halállal végződött 10.

Albizottságok kiegészítése

Ezután a közigazgatási bizottság albizottságait egészítették ki. A fegyelmi válszámányba beválasztották dr Fejér Ferencet és szentpéteri Kun Bélát, póttagnak Tóth Istvánt a választott tagok közül, míg a hivatalból tagok közül Láncoz Gyulát és Puskás Kálmánt; póttagnak Surgoth Jenőt.

A gyámügyi albizottságba sz. Kun Bélát és Riekl Antalt rendes tagnak, póttagnak Kernhoffer Józsefet. Két rendes és egy póttagot a főispán fog kinevezni.

Utadó felszólamási küldöttségbe dr Magoss Györgyöt, Lencz Gézat, Láncoz Gyulát, Steinfeld Istvánt.

A körházi albizottságba Balog Istvánt, Csóka Sámuel, Riekl Antalt, Steinfeld Istvánt, Kernhoffer Józsefet és dr Tüdös Kálmánt.

Az országos tanítói nyugdíjbizottságba Lencz Gézat és sz. Kun Bélát.

A fogházfelügyelő albizottságba Fejér Ferencet.

Gazdasági albizottságba gróf De-genfeld Józsefet, Balog Istvánt, Magoss Györgyöt, Steinfeld Istvánt.

Az állami közutakat építő albizottságba Csóka Sámuel, Riekl Antalt, Puskás Kálmánt.

A közmunkágyeket tárgyaló albizottságba Csóka Sámuel, Riekl Antalt, Puskás Kálmánt.

Az adóügyi albizottságba dr Fejér Ferencet, sz. Kun Bélát, Riekl Antalt, Tóth Istvánt, Kernhoffer Józsefet és Steinfeld Istvánt.

Több kisebb ügy letárgyalása után az ülés, kevéssel hat óra után véget ért.

Felemelik a villamos viteldiját

Elsőnek jelentette a Hajdúföld, hogy a város és a Helyi Vasut igazgatósága között tárgyalások indultak meg a villamos vasuttfársaság által fizetett áramdíj felemeléséről s az ezzel járó viteldij felemeléséről.

A városi tanács hétfői ülésén dr Vargha Elemér tb. főjegyző indítványára kimondotta, hogy a villamosvasuti tarifák felemelése ügyében sürgősen rendkívüli közgyűlést hív-nak egybe.

A jog és pénzügyi bizottság ma délben fog foglalkozni a tarifafe-melés kérdésével. Mint a Hajdúföld értesül, visszafogják állítani a leg-utóbbi tarifafeemeléskor megszüntetett szakaszjegyeket és a szakaszjegyek árát 20, a vonaljegyek árát 30 ko-ronában állapítják meg.

Ezzel szemben a város ragaszkodik ama követeléséhez, hogy a vil-lamos járatok számát — ami miatt sok panasz hangzik el a közönség körében — ne korlátozzák, hanem állítsák vissza a megszüntetett régi járatokat.

PIACI ÁRAK

Hétfőn a következő árak alakul-tak ki a debreceni piacon:

Terménypiac: Buza 12200—300, rozs 8000—100, árpa 7200—300, zab 7400—500, tengeri szemes 7800—9000 korona.

Fapiac: Tüzifa 1000—1050, tuskó 900—950 korona.

Ételmisperiac: Turó 220—240, juhturó 400—440, vaj 950—1050, fehér kenyér 142—152, barna 92—114, alma 80—200, birsalma 80—120, dió 200—220, bab szemes 100, burgonya 28—32, paprika örölt 800—2500, vereshagyma 60—90, fokhagyma 140—160, cékla 24—25, sült tök 20—24, spenot 7—8, karfiol 30—80, sárgarépa 6—12, retek 1—8, zeller 1—8, citrom 24—35, tejás 23—25, tej 75—80, tejfel 220—240 korona.

Huspiac: Marhahus 360, növen-dék 300—340, borjú 360—400, juh 260—300, sertés 520—580, hal 200—500, kövér liba 600—680, nyul 180—280 korona.

Szárnyaspac: Kappan 1800—2800, tyúk 1100—2000, pulyka 3000—650, kövér liba 4200—3000, csirke 800—1000, rántani való 400—600, kic i 200—300 korona.

Bajorországi levelek

München, január 13. A német nemzeti szocialista part külpolitikai álláspontja az, hogy Németország csak olyan szerződéseket ismerhet el, amelyek a német nemzeti erő alapjait nem ássák alá. A német nép tehát csak olyan kötelezettségeket vállalhat, amelyeket teljesíteni bír, ezeket azonban a legkisebb részletkéig pontosan teljesíteni fogja. A mozgalom

a jövőendő külpolitikáját

különben aszerint fogja berendezni, hogy Németország azokkal a népekkel kíván együttműködni, melyek hasonló kulturpolitikai elveket vallanak.

Epen ezért a német nemzeti szocialista mozgalom már szívesen látja a hasonló törekvésű népek összefogását. Egyebekben logszerűségebbnek azt tartja, hogy

Németország keleti határa

rendeztessék, mert szükségesnek tartja, hogy a Németországgal közös érdekeltségű államok, vele közös határral bírnak.

A nemzeti szocialisták szabadságmozgalma gyors lendülettel halad előre, noha a szociáldemokrata kormányok mindent megtesznek megakadályozására, mert halálos ellenségeknek tartják. A mozgalom már erősen

telment Bajorország határain

és Északnémetországban, Ausztriában és Csehországban is hatalmas táborokat nevezhet magáénak.

Azt hiszem, mindenki előtt természetes, hogy ehhez a mozgalomhoz számtalan más kisebb nemzeti szervezet is csatlakozott, amelyek szívesen, lélekkel támogatják a szervezet munkáját.

Hogy magát a mozgalmat lehetőleg antant beavatkozással akadályozzák fejlődésében, Németország ellenségei, de különösen

a kisantant érdekelt államai

állandóan azt a hirt hangoztatják, hogy a nemzeti szocialisták szoros szövetségben állanak Mussolinivel és titkos törekvésük az, hogy olasz fegyverek segítségével egy Franciaország-ellenes akciót készítsenek elő. Ez egyben alkalmam volt a mozgalom vezetőjévé,

Hittler Adolfal

beszéltem, aki a következőket mondotta:

— Mussolinét nem ismerem, soha vele nem találkoztam, összeköttetésben vele nem vagyok. A mi szervezetünk legalább is olyan régi, mint a fascistáké. Hogy még sem értünk el olyan eredményeket, mint az olaszok, annak oka az, hogy Olaszország győztes állam, ahol a nemzeti erők maradtak felszínre, viszont a mi nyakunkra a forradalmak a destruktívot ültették. Mussolini tétele teljesen helyes, amikor a bolsevik erőszakal szemben

a nacionalista erőszakot

állítja. Tévednek azok, akik az olasz fascizmust muló dolognak tartják. Mindazok az államok, amelyek ma a reakció vádját sűtik Olaszországra, rá kell hogy térjenek Mussolini módszerére, ha nem akarnak elpusztulni.

Nálunk a helyzet nehezebb, mert a mi kormányunk vörös,

a bolsevizmus viszont még nem adta fel a reményt, hogy forradalmosítani

fogja a világot. Ezt kell nekünk megakadályozni.

Bármit mondanak is a régi megalkuvó, fölényeskedő és rövidlátó politikusok, új világrendszer van utban, melyben kiváló vezéreknek kell intézni nemzeteik sorsát. A nemzetköziség hazug fogalma helyébe mindenütt a nacionalizmus lép, mert nemzetközi nép nincsen, azaz csak egy van:

a zsidó,

amely a nemzetköziség hazug jelzőjével akarja elérni évezredek álmat: a világhuralmat.

A különböző fajokat

egy nemzetközi táborban egyesíteni nem lehet, mert maga a gondolat agyrem. A német, az olasz, a magyar, a francia, az angol, vagy akár a hottentotta és a néger mind a saját fájának szívével érez, nem pedig nemzetközi szívet. A nemzetközi jelző mellé még egy természeti lehetetlenséget állíthatunk:

a kommunista állam

eszméjét. A magánvagyon intézménye nélkül nincsen élet. A Marxisták kommunista elvei ugyanezt akar-

ják végeredményben, csak hogy a magánvagyon az ő tanak szerint egyellen kézen: a zsidók kezében összpontosulna.

Németországban a vörösek meg fogják kísérni az év elején, hogy teljesen kezükbe ragadják az uralmat és

szovjet állammá

tegyék hazánkat. Kijelentem, hogy Bajorországban nem lesz több bolsevizmus. Fegyvereinkben nem leszünk válogatottak, mert vagy győzünk, vagy elpusztulunk. A valószínűség mégis a mi ügyünk győzelmé mellett van.

Ha ez mégsem következne be, akkor

ütött Németország utolsó órája

Hiszem, hogy rohamcsapatok az egész vonalon győzni fognak. Tavasszal mindenestre olyan összecsapások lesznek német földön, amelyek az egész világra vonatkozóan végkép el fogják dönteni, hogy ki legyen az: a vörös materialista istentagadás, vagy a keresztény erkölcsök alapján felépült nemzeti virágzás? (P. I.)

Nagyvárad képek a riadórendelet után

Riadórendelet riadó nélkül - Utazás a remhírek városába - Anafabéta notabilitások - A magyar lakosság otthon tartózkodik - Csak az oláhok és a zsidók szórakoznak

(A Hajdúföld tudósítójától.) Híreket hajhászó izgatott várakozással röpit a vonat Nagyvárad felé. Szigorú inkognitóban huzódunk meg egy poloskás fülkében, még vakarózni is alig merünk. A keleturópai kényelemmel berendezett vonatok az oláh kultúra legjellegzetesebb ösmertetői. Minden waggóban elképzelhetetlen piszok, amelynek ellensúlyozásával a friss levegő szabadon jár-kelel a kitért ablakokon. Bőr- vagy szövetülést itt nem használnak, mert a fapadokat sokkal könnyebb nem tisztán tartani. A vonatok közlekedése különben elsőrangú és átlag minden órában szerencsétlenségeket inszeníroz az oláh vasúti igazgatóság az utazó közönség szórakoztatására.

Az oláh vonatok nem sietnek

Egy nagyobb átomáson három óra hosszat vesztegelünk. Lassan kiindul a szakállunk is. Fülkénkkel szemközti borbélyműhely tányérjait táncoltatja a szél. A kalauz érdeklődésünkre kijelenti, hogy még háromszor is megborotválkozhatunk vonatindulásig.

A borbélynál Oláhné kínálnak helyet és a bizalmas fodrász beszéd közben elujságolja, hogy azért beszél velünk oláhu, mert úgy vette észre, hogy mi is bikkfanyelven köszöntünk a bejöveteleknél. Mikor tévedéséről felvilágosítjuk, ezt mondja:

— Tossék odaát megmondani, hogy mi nem felejtettük el magyarságunkat és nyelvünket, mint azt a Királyhágón túl képzelik!

Nagyvárad plakáttengerben

Késő este döcög be vonatunk Nagyváradra. Az állomáson mindenkit igazoltatnak. Szorgalmasan kerülgetjük a pudresképű tiszték szúrós tekintetét. Végre megusszuk szerencsésen a kellemetlen igazoltatást és siető léptekkel haladunk a

Béznertér felé. Az utcán csak oláh katonák és kifestett kokottok járnak.

A házak falairól vörös cédulákról integet a jól ismert 3-as számú rendelet és annak kibővítése: ha megkondulnak a harangok. Az öreg Szent László katedrális tornyai megszűröl integetnek. Néma vádként merednek a hűvös éjszakába, szóvaltanul demonstrálva az oláh hazugsághadjarat ellen. Nem szólnak a harangok. A Schlauch-téren mégis rohamsisakos katonák masíroznak: izgatják az agyonsanyargatott lakosságot.

Vigan szórakoznak a zsidók.

A kávéházak és mulatóhelyek mindenütt világosak. Kopott jazz-bandák nyöszörögtek a szerszámokat. Még a legeldugottabb utcákon is megjelent a kelet páris kulturájának utcajelzőjeként a bár. Zsidó tulajdonos — zsidó személyzet. Annál különösebb, mikor az egyik bárban felhangzik az egyik asztal mellől a jelszó:

— „De sok zsidó van ebben a kávéházban!...”

Ennek a kijelentésnek nagyszerű hatása van. Azok az elemek, mely ettől a mondattól jobban félnek, mint a 3-as számú rendeletről, egyszerűen eltávoznak.

Nem is tanácsos bennmaradni, mert a magyarországi jogrendet ordító és valóságban jogrendet élvező erdélyi legdőlők Erdélyben igen különös tapasztalatokat szerezhetnek a faji kérdés oláh értelmezéséről. Példa erre az Új Kelet lerombolása is, amikor azt az uszítócionista lapot legteljesebb rendőri és katonai passzivitás mellett eltüntette a föld színéről az oláh diákság.

Izgalomban a lakosság

Nagyvárad magyar lakossága otthon virraszt és izgatottan lesi félig becsukott ablakai mögül az utcai

eseményeket. A távolban egy-egy puskalövés reszketteti meg a levegőt. Oláh katonák ijesztgelik a magyarokat.

A riadórendelet éjszakáján történt a következő eset egyik várad kávéházban, ahol vegyesen ültek erdélyi magyarok és oláhok. Ugy tizenegy óra felé aggodalmas arckifejezéssel megjelenik egy oláh rendőrfogalmazó és bejelenti a hazugságot: „Halminál betörték a szabad csapatok és három határőrt agyonlőttek.” Erre feláll egy olasz-oláh légióban szolgált erdélyi tiszt és az egész kávéház fülehallatára kijelenti, hogy

„ezt a szemenszedett hazugságot az a három oláh granicsár találta ki, akiket a fogalmazó ur állítása szerint agyonlőttek!”

Reggeli séta a Körös partján

A magyar Velence hidján kopott villanyos kocsi csilingelnek. Nagyvárad nyolc órákor már talpon van. Hírekért futkosnak az emberek. Egyik várad ismerősünkkel sétálunk a Körös elhanyagolt partján és figyelemmel hallgatjuk a járkelők személyleírásait.

— Nézd, ez az új pénzügyigazgató. Régi, békebeli képzett oláh hivatalnok. Egy szép napon megjelenik egy regátbéli volt törzsőrmester magas elemi iskolai képzettséggel és két héten keresztül ellenőrizte a hivatal működését. Majd a tizenötödik napon a hivatalszobába belépő pénzügyigazgatóval azzal fogadja órával a kezében, hogy „ilyen későn kell bejönni?” Az arcátlanság ilyen foka miatt elámult pénzügyigazgató orra elé tartja a miniszteri kinevezést, mely őrmesterből pénzügyigazgatóvá lépteti elő. Hát ez volt kérlek a pénzügyigazgató!

A dákoromán juszticia

Kisvártatva szembejön egy másik notabilitás. Barátunk megszorítja karunkat és beszélni kezd:

— A nagyvárad törvényszék nőke — új kreáció — kiváló jog (a szó szoros értelmében, amennyiben két egész alapvizsgálattal rendelkezik). Kifüő gondot visel alant a jólétére s a jóléti alaphoz még zsidó fiskálisoktól is megkívánja a hozzájárulást. Különb az igazságra nézve semmi kihatással nincs a faji kérdés: az oláh igazságra nézve csak egy kérdés van: ki fizet többet? Kérem csak románul beszélni.

A séta végén elkísérjük barátunkat a sziguranca egyik hivatalába ahol ügyes-bajos dolgát akarja elintézni. Óvatosan helyet foglalunk az előszobában.

Az ajtóra ki van írva, hogy „Kérem csak románul beszélni”. Természetesen csakis németül szólok meg mindenki, aki először lép be oláh hivatalos helyiségbe. A félmúlt kecskepásztor fogalmazó egy kukkot sem ért ezen a nyelven és magyarul szól meg. Mi erre hivatkozunk az ajtón látható felírásra. A mócnak mosolyra derül az arca és így felol: „Ugyan ki ad nálunk valaki valamit a hivatalos felírásokra!” A direktorra — regátbéli — várni kell. A mi mócnak örömmel tárja ki szívét és érdekes adatokat mesél el a „regátbéli oláh cigányok” (így nevezik az oláhok kedves testvéreiket) rablóhadának viselt dolgairól, akik az egyes állásokban úgy váltják egymást, hogy mindenik teleszivhassa előbb magát.

„Nem lehet itt már az erdélyi

Debrecen legolcsóbb bevásárlási forrása a Hajdusági férfi- és gyermekruha áruház

Plac-utca 67. Frohner-szálló épület. Bőrkapátok és öltönyök óriási választékban

oláhnak még becsülettel sem boldogulni" — jegyzi meg fájdalmasan és mintegy bizonyítólágot rámutat az ajtón belépő pocakra, amely felé egy oláh katonasipka van helyezve és amelyen egy kék vasutas kabát feszül, lentebb egy fekete bricsessz, lábtekeres és sárga cipő következik: a szájból szivar a megszokott bagó helyett. A modor megfelel a külsőnek.

A váradi korzó közönsége

Puccos oláh dámák és tiszték koptatják az ócska aszfaltot. Sok ismerős Debrecenben is megfordult monoklis tiszt is ugrádozik a hullámzó tömegben. Értesülésünk szerint a tisztika a legszebb bajtársi egyetértéssel utálja egymást. Erdélyi tiszt regátblivel nem korzozik. Mikor már megfontoltuk a gyomrunkat ezzel a publikummal, bucsut veszünk Nagyváradtól is és az állomásra hajtatunk. — A vonat indulásra készen áll. A kolozsvári gyorsvonat étkező kocsjára egy futó pillantást vetünk és barátunk, akik egészen a vonatunkig kikisért, bucsuzól még megjegyzi:

— Tudod ez az étkező kocsi a nemzetközies rabló tanyája.

Kis valutájú ember elszédül azoktól az összegektől, amelyet ott egy-egy győző vagy a mindenütt győztes fajtából utazó kifizet. Az étkezéshez mindenik magával viszi a feleségét, vagy leányát, akik rövid időn belül ismeretséget kötnek a hadsereg jelen levő tagjaival és azután átadják a terepet a férjeknek vagy apáknak, akik busás kis jogrendszerű üzleteket szereznek így meg katonai támogatással.

Nekünk azonban csak egy rozoga vicinális fapados fűkérje jut osztályrészül. Ezzel megyünk addig az állomáig, ahonnan gyalog szökik haza a szegény, hazátlanos lett magyar ember. A határon azonban olyan csend uralkodik, hogy veszedelem nélkül át lehet szökni. Hiába! A nagyváradi tornyokban csak nem kondulnak meg oláh parancsszóra — a magyar harangok...

A kisantant álhireket terjeszt a koronáról

Budapest, január 15. Kérdést intéztünk Mózer Ernő nemzetgyűlési képviselőhöz, aki a koronával kapcsolatos belföldi nyugtalanító hírekre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Ezeknek a híreknek terjesztőit részben Budapesten, különböző mulatóhelyeken kell keresnünk, akiket a koronának közel négy hónap óta tartó

stabil állása

keresetük nagyrésztől fosztotta meg s akik szeretnének újból a zavarosban halászni.

— Valószínű azonban, hogy ezeket a híreket, amelyek a legutóbbi időben a legszélesebb körben terjedtek el, ugymint a háború, a reparációs összegek hangoztatása, az értékpapír betétek lefoglalása, pénz lebélyegzés stb nemcsak az ugynevezett zavarosban halászni akaró siberek, hanem

Belgrád és Prága

Magyarország területén mozgó agent provocateurjei terjesztették.

Az ő megbízóiknak fáj az, hogy Magyarországon úgy a politikai, mint a gazdasági viszonyok konszolidálódnak és ezáltal Magyarország kifelé és befelé erősödik. Ezt megakadályozni és zavart támasztani elsőrangú céljuk lehet.

— Mi magunknak értünk első sorban, ha az ilyenmű híreket, a melyeket rendszerint suttogva adnak tovább és a legtöbb ember, mint

igen jó helyről szerzett értesülést elhiszi, tovább adjuk, mert akkor első sorban a saját anyagi helyzetünk ellen való támadást segítjük elő

Debrecen farsangi programja

Bálokban nem lesz hiány

Január 7-ike óta benne vagyunk a farsangban, bevonult Karneval herceg csörgősapkájával: megkezdődött a hivatalos bál szezon, amit fiatal bakfisleányok, épen úgy, mint öregedő vén kisasszonyok, akik még férjhez óhajtanak menni, egyaránt boldog örömmel, édes sejtélemmel várnak.

Örülnek... nem örülnek...

Megkezdődött a bál szezon, mulatságokban nem lesz hiány, cigány-muzsikától lesznek hangosak a báltermek. Örülnek a bálzó leányok, csak az eladó lányok papái és mamdinak arca borul gondba, mert drága mulatság most a bálzóság, drága a ruha, cipő, drága a beléptidíj, drága az enniváló, innivaló, pedig valamit csak muszáj enni és inni a bálban.

A teremdíj — 110 ezer korona

A legtöbb bált az Arany Bika dísztermében, vagy kistermében rendezik, amelyet a farsang tartamára jóelőre lefoglalnak az élelmes rendezők. A teremdíj reggelig tartó fűtés, világítás most még 110 ezer korona, de mivel a világító fűtőanyagok ára egyre emelkedik, a teremdíj ára is emelkedni fog.

Igen magas a vigalmi adó is, a bruttó bevétel 30% a, így például 500 ezer koronás bevétel esetén 150 ezer korona megy vigalmi adó fejében a városi házipénztárba. Drága a rendőrségi ügyeleti díj, a plaká-

tok költsége, a cigány; sok más apró kiadással kell még számolni a rendezőbizottságnak s mégis megrendezik a bált, igaz, hogy magas beléptidíjjal. A rossz nyelvek szerint eddig még egyetlen egy bál rendezőbizottság sem fizetett rá a mulatságra...

Milyen bálban táncolunk...

Az eddigi program szerint farsang alatt a következő bálakat rendezik még: A farsangot a jogász-bál nyitotta meg. Január 17-én, szerdán lesz a csizmadia bál, míg 20-án a Kaszinó rendezi meg fényesnek ígérkező bál mulatságát.

Szombaton, 20-án lesz a gazdabál, 27-én, szombaton a MANSZ fehér rózsza teaestélye, február 1-én, csütörtökön a postai nőtisztviselők bálja, a kisteremben az amerikai Fililégylet bálja, 3-án, szombaton a kisteremben a postaaltisztek bálja, a nagyteremben a Kékek Klubja bálja, február 8-án, csütörtökön vendéglősbál, 10-én, szombaton a "Csaba" bajtársi egyesület bálja.

Farsang után, február 17-én lesz a híres gazdász-bál...

Hushagyó, hushagyó...

Debrecen fiataljainak lesz alkalma bálzolni a farsang alatt, mulatságban, bálban nem lesz hiány. De azért kevés leány fogja elmondani farsang végén szomorúan:

— Hushagyó, hushagyó, engem itthon hagyó...

Tamásy László.

A debreceni gazdák küzdelmei

Füstbe ment tervek

Ha a múlt — 1922 — esztendő első napjaiban megjelent hírlapokat átolvassuk, a nemzeti irányzatot képviselő sajtóban feltétlenül találunk legalább egy színes cikket, amely a magyar gazdasági erők megerősödéséről s az eljövendő év folyamán való hatalomra jutásáról szól.

A legszebb remények képét idézik ezek élénkbe. Különböző nyilatkozatok ékesszólóan beszélnek arról, hogy mi minden fog történni az év folyamán keresztény gazdasági életünk kiépítésében. A legjobb akaratú jóvendölések világítanak rá arra, hogy mi minden feladást fog majd a gazdasági nemzeti szellem létrehozni. Vajjon hogy álltunk a

keresztény gazdasági élet megerősödésével

Debrecenben, a múlt év folyamán? Előre is megadhatjuk a nagyon lehangoló feleletet, hogy végtelenül siralmasan.

Tervek voltak bőven. Terveztek a gazdák, terveztek a keresztény pénzemberek, terveztek a keresztény iparosok.

Színes álmokat szöttek

a debreceni juhtartó gazdák is felállítandó gyapjufonóáik képzeletbeli szövetségén. Az álmokat szétzavarta a magyar tökeszegénység sivárán fuvó szele. A nagy gonddal felnevelt birkák meleg ruhát szolgáltató gyapjút sikerült a gazdá-

nak — ugymint tavaly — 1922 — is a

közvetítők láncsorának kihagyásával értékesíteni a feldolgozó gyárosnál. A debreceni második gyapjuvásár fényes sikere közismert. Pedig az egyeduralmát féltő faji tőke a pénz és a faji összetartás minden eszközt felhasználva küzdött az

aranygyapju uralmáért, mert a gyapjuüzlet mindég aranyat jelentett. A magukat vevő és eladók közzé beékelő közvetítők hasznából akartak ismét valamit maguknak megtartani a gazdák, amikor egy gyapjamosó felállítását tervezték. A híres

mátai gázkut

vize kiválóan alkalmas a gyapju vegyszerek nélküli mosására. Az ott végzett próbák alapján megindult a szervezkedés a gyapjamosóda felállítására Ehhez pedig épen úgy mint az élet majdnem minden megnyilvánulásához

pénz, pénz és pénz

kellett volna. És ennél a pontnál tűnt ki gazdasági életünk teljes szervezetlensége. A rentabilis mezőgazdasági termelésünk realitását nagyban emelő üzemhez nem sikerült pénzt szerezni. A keresztény közönség tökeszegénysége mindenek felett világos lett.

A banktőke

hitelnyújtási feltételeinek súlyossága pedig lehetetlenné tette a kölcsön-

pénzen vezetőndő fizem életképességét. Hasonló módon végződtek a

hortobágyi sajtgyár

felállítására megindított tárgyalások is. A megszállt területről érdeklődő gyárosok a helyzettel ismeretlenek lévén, elfogadhatatlan feltételek mellett lettek volna hajlandók a nehezen emészthető juhgomolyát, élvezhető sajt alakjában feldolgozni. A próba sajtgyártmányok kitűnősége után végtelenül sajnálhatják az

inyencek

is, hogy egyik jeles iparművészünk remekbe készült magyaros címkéjével ellátott sajtkelesztőanyagok nem kerülhettek asztalukra. A mezőgazdaság és ipar együttműködésének szükségét éles szemmel meglátó gazdáinkat nem kedvelletette el a sok sudarc, mert kiűzött programjuk egyik legfőbb pontját megvalósították. Felállították a Hortobágyon a

törzsjuhászatot,

amely hivatalva van gyapjura, husra és tejre nézve kifogástalan minőségű juhokat nevelni.

Ettől a nagyfontosságú, mezőgazdasági céltól eltekintve a tenyész szaporulat értékesítéséből eredő bevételek lesznek azok a bizonyos — hogy egy nagyon elavult közmondást használjunk — *füllerek, amelyek a koronák lesznek*. Különbösen is tudomásunk szerint

altruista pénzcsoport

siet a gazdáknak nemzetmentő munkájukban segítségére és így remélhetjük, hogy jövő ilyenkor nem ilyen elégtikus hangú beszámolóval kell megemlékeznünk a debreceni magyar mezőgazdaságunk „elmúlt évről.”

Munkában a padlásfosztogatók

Nyomozza a közönség is

Az utóbbi időben egyre több és több padlás fosztogatás történik Debrecenben, amelyeket egy szervezett banda követ el nagy vakmerőséggel, előre kiszámított terv szerint.

Az utolsó napok alatt öt padlásfosztogatást jelentettek a rendőrségnek, amelyeket a város különböző részén követtek el. — Betörték a Péterfia-utca 48. szám alá, a Wolff-féle házba, a Batthányi-utca 1. sz. alatt Nagy Endre bodegátnál, a Török Bálint-utca 18. szám alatt s a Csapó kertben a Mátyás király-utcán.

Az ellopott fehérneműk, ingek, ágyneműk értéke már eddig meghaladja a félmillió koronát.

Hogy dolgozik a banda?

A banda agyafurtságára jellemző, hogyan hajlítják végre a betörést. A banda két tagja beállított egy ügyvédhez, mint kliens, illetőleg ügynök sárga bőrtárcával s míg az egyik az ügyvéddel tárgyal, a másik a padlást fosztogatta ki s az ügyvéd utasítására maga a házmester vitte ki a lopott holmikkal megrakott sárga bőrdöndőt.

Másutt feltörték a padlást a lakatot s így fosztották ki.

A rendőrség fokozott óvatosságra hívja fel a közönséget, különösen nagymosás után, a szárítás végett kitergetett fehérneműkre kell vigyázni.

A MAGYAR EGYSÉG HETILAPJA AZ

UJ ÉLET

kapható Debrecenben a Csáthy könyvkereskedésben
Ára 40 korona. Előfizethető ugyanott.

RUDVASAK

kovácsoknak és összes gazdasági vasárunk kaphatók:

Bakos István

vaskereskedésében.

Telefon 6-20 Csapó-u. 88.

HIREK

1923 január 16. (Kedd)

Prot.: Gusztáv. Kath.: Marcel.

A Meteorológiai Intézet időjárás-jelentése:

Változó idő várható, kevesebb csapadékmal és hőmérséklettel.

Közművelődési Könyvtár nyitva délelőtt 8-tól este 8-ig.

Gyermek Könyvtár nyitva délelőtt 9 óráig. Délután 2-8-ig.

Csokonai-színház este fél 8 órai kezdettel „Széke ördög”. Bérletszünet.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése délután 12 órakor a városházán.

A Jótékony Nőegylet filmestélye este 8 órakor az Urániában.

Debrecen többsége

mevében és jogán tiltakozik a helyi-érdekű liberalizmus az eltoposított és az általa alapított engedélyt és segített keresztyén magyarság önvédelmi harca ellen.

Eltekintve attól, hogy Károlyi Mihály is állandóan a többségre hivatkozott és — fájdalom! — több joggal hivatkozott a többségre, amelynek segítségével a Tisza István meggyilkolását évek hossza során át előkészítette; eltekintve attól is, hogy az emberiség és a keresztyén magyar nemzet ellen elkövetett hallatlan merénylete közben még szovjet Kun Béla is akárhányszor érezte szükségét, hogy rablójaihoz elszántságát a többség akaratainak emlegetésével erősítse; és eltekintve egyáltalán minden precedenstől, ami a „többség” emlegetését nagyon kétes értékűvé teszi, a számtalan negatívum helyett csupán egyetlen pozitívumra mutatunk rá.

A debreceni liberálistusnak, mint aki állandóan nagy előszeretettel emlegeti a hagyományokat, nagyon jól jól kell ismernie a múltak dolgait. És ennél fogva azt is tudnia kell, hogy a világot sohasem a többség, hanem kivétel nélkül mindig a kisebbség vitte az Isten felé: az arisztokrácia, amely alatt nyilván nem ágas-bogas családi koronákat, borkabátot és tízezer holdakat értünk, hanem értjük a tisztultabb erkölcsi felfogást, az elme áthatóbb tekintetét, szóval a legnemesebb értelemben vett emberi érdekek biztos felismerésének képességét, amint azt Sokrates meg Pláton értette volt és ami a világ fennállása óta mindig kisebbség volt a szürke nagy többséghez képest és zsoldok csodája, mégis az ő észlelésük szerint alakult ki mindenkor és fog kialakulni ezután is a világ kepe.

Mindenesetre szokatlan tárgyalásgosszág a debreceni liberálistus részéről, hogy a maga nagy többségével szemben minket „csak” erre a szerepre ítélte méltónak.

A jog- és pénzügyi bizottság január 16-án, kedden délelőtt 12 órai kezdettel dr. Vargha Elemér t. főjegyző elnökele alatt ülést tart. A tárgysorozat pontjai között szerepel a Helyi Vasút r. t. által fogasztott villamosáram árának és ezzel kapcsolatban a villamos menetdíjának újabb megállapítása is.

Megadózatják a gesztenyesütőt is. A debreceni pénzügyigazgatóság átiratot intézett a városi tanácshoz, amelyben felszólította, hogy intézkedjék az utcai gesztenyesütők megadóztatásáról. Budapest naponta egy-két ezer korona jövedelmet hoz a gesztenyesütők megadóztatása. A városi tanács megtette a szükséges intézkedéseket, annak ellenére, hogy Debrecenben mindössze egy gesztenyesütő adóalany van.

MEGHALT A RÉGI NAGYVÁSÁR IS. Lehet, sőt bizonyos, hogy néhány száz ezer bankópapír most is átvándorolt egyik zsebből a másikba, de a debreceni nagyvásárok lényege sohasem ez volt. — A tisztult jó magyar nép jókedvének sátoros ünnepei voltak ezek a régi világban, valóságos magyar szaturnáliák, amikor Hajdu, Szabolcs, Bihar és Jásznagykan magyarja azzal dicsőítette az Istent, hogy egy rövid napra legalább meglátította a megmondott fején a kacagó vidámság köd-féjét és tiszta lelkiismerettel felejtkezett meg a szürke holnapokról, amelyek közül a legszürkebb is színesebb és melegebb volt, mint Rabmagyarország valamennyi ünnepe együtt. Gyermekifjak, gyermeklányok sejtélmes, édes összekacagása, piros jöltől ragyogó bőrű kofaasszonyok komédiával felérő átkozódása, a kövér fonatos jóillatú sestetegése, malacbandák szomjuságcsináló, zürzavaros kesergése és mindennek a földöntúli gyönyörnek mesébe illő olcsósága, egyszóval a régi debreceni nagyvásárok vidám lelke ma már nem volt sehol. Csak sár, sár és a sok szomorúságon elfáradt nézésű magyar szemek. ... Kolozsvár, Kassa, Temesvár és Pozsony.

Mi köze ezeknek a nagyvásáros magyar megereszkedett pillájú, fáradt szeműnek? Szóval elmondani nehéz volna, de magyar lélekkel sejtetni lehet.

Társadalmi és egyesületi élet. A Jótékony Nőegylet ma kedden este 9 órakor kezdődő filmestélye iránt óriási érdeklődés nyilvánul, amit a kitűnőnek ígérkező műsor méltán megérdemel. Jegyek az Uránia püztáránál kaphatók.

Köztisztviselők nyelvtanfolyama. Ama kiváló eredmény után, mit a köztisztviselők modern nyelvtanfolyamán szorgalmasan részt vett tanítványok az elmúlt félévben elérték, a vezetőség kötelességének tartja a kartársak figyelmét a február-hó 1-én meginduló új kezdő és haladó tanfolyamokra fokozottabban felhívni és felszólítani arra, hogy mennél számosabban jelentkezzenek felvételre az immár nélkülözhetetlen idegen nyelvek, a német, francia, angol vagy olasz elsajátítására. Beiratkozni mindennap lehet a tanfolyam helyiségében: Széchenyi-utca 42 sz. I. em. Telefon 13-97. — Elnökség.

A javasasszony halálához kanalas orvossága. Szarvas Julianna balmazújvárosi asszony nem bízott az orvosi tudományban s ezért szív-baját egy debreceni tudóssasszonnyal, Nagy Józsefné, Olicsák Juliánnával kezelte. Az öreg kuruzslónő 600 koronáért elvállalta a gyógykezelést és mindentéle füvekből gyanus színű folyadékot főzött a betegnek. Szarvas Julianna az italt megitta és nem sokára óriási fájdalom között meghalt. A tudóssasszonyt Preinseberger Jenő vizsgálóbíró azonnal letartóztatta, a szerencsétlenül járt asszony holttestét pedig dr. Horváth Arthur törvényszéki orvos felboncolta.

A sikos járda áldozata. Sulyos baleset érte hetfőn este özv. Márton Jánosné 43 éves homokkerti lakost. Mikor hazafelé ment, a Budai Ézsaiás-utcában megcsuszott a sikos járdán és eltörte a lábát. A mentők részesítették első segélynyújtásban és a szerencsétlenül járt asszonyt beszállították a közkórházba.

Halálozás. Murakó Aladárné szül. Baranyai Mária (előbb özv. Gántner Nándorné) 46 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután 2 órakor lesz a tudományegyetemi belső klinikáról.

A katolikus iskolaszék ujjaalakulása. Vasárnap folyt le a róm. kath. iskolaszék ujjaalakítása. A választást Lindenberger János prépost-prelátus, Pápay János, Kursinszky Lászlóból álló bizottság végezte. A választás iránt csekély érdeklődés nyilvánult meg: csupán 96-an szavaztak le. Az iskolaszék tagjaiul a következőket választották meg: Szentkirályi Tivadár, Kurian Gyula, Csathó Zsigmond, Mihailovits Jeán, Wilhelms Emil, Rother Ernő, Hertelendy Jenő, Pápay János, dr. Zilay János, dr. Ruzska István, Gombos Antal, Horgyor József, Mellau Márton, Kollencz Rezső, dr. Lang Nándor, Kokas Nándor, Ring Vince, Demkó Jenő, Bohuss Károly, Latkóczy Pál, Simegyi József, dr. Unger József, Kramer Gyula, Tichy Antal, Nőgrádi Pál, Husz Lajos, Wolfinau József, Köllönte Géza, Lenés István, Pálffy Béla, Beznák Aladár, Trácsy Géza, Martikány Rezső, Trian Gyula, Horváth János, Blattner Gyula.

Elfogták az ablakszárny tolvajt. Megírta a Hajduföld, hogy az utóbbi időben egyre több és több ablakszárnylopást jelentettek be a rendőrségen: ismeretlen tettes az esti órákban leakasztotta az ablakszárnyakat s azután ellopta. A rendőrségnek tegnap sikerült elfogni a tettest Markovics Gyula 23 éves izr. vallású személyében. Markovics este az ipariskola ablakszárnyait akarta lelopni. Arra haladt azonban egy fiatal ember, aki a Hajduföld hasábjairól értesült az ablakszárnylopásokról s a rendőrség ama figyelmeztetéséről, hogy a közönség fokozottabban vigyázattal kísérelje a gyanús éjszakai embereket. Ez észrevette, hogy Markovics lopja az ablakszárnyakat. Szólt a legközelebbi rendőrszemnek és az előállította a tolvajt, aki több ablakszárnylopást ismert be. Letartóztatták s az eljárás folyamatban van ellene.

Eljegyzés. Ecsedi Csapó László és Böszörményi Blanka jegyesek.

Jadlowker kamaranékesnek és Budanovits Mária, az Operaház első alténekesnőjének jan. 22-i hangversenyét Szikla Adolf, az Operaház első karigazgatója fogja kísélni. Jegyek Bika portásánál.

Köszönetnyilvánítás. Azoknak, kik felejtethetetlen édes anyánk elhunytával részvétükkel gyászunkban osztoztak, ezután mond köszönetet a Berényi család.

Köszönetnyilvánítás. Özv. Berényi Gáborné elhunyt alkalmával Kövessy Boldizsár 1000 koronát adományozott köszönet megváltás címén a Hajduföld útján a Hajdu megyei Diákszövetségnek. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

Halálozások. Herzla Zsigmond rézműves segéd 65 éves, Mocsári László ref. 2 hónapos, Bóta Bernát r. kath. 63 éves, Berki Lajos Árpád r. kath. 63 éves, Nagy Sándor ref. 3 hetes, Boros Ferenc ref. 8 hónapos, Major Erzsébet ref. 2 éves, Orosz Endre r. kath. 3 éves, Boda Mária 5 napos, özv. Murakózy Aladárné Baranyai Mária 46 éves.

Jó bizonyítványokkal rendelkező hölgy

pénztárnoknőnek

felvétetik a Megváltó gyógyszerházhoz.

SZÍNHÁZ

Színházak és mozgószínházak közleménye: Siessen a Csokonai-színházba és váltson jegyet a Széke ördöghez. Vasarnapig játszik e nagyszerű darabot.

Peretz Sári vasárnap, január 21-én mutatja be közönségünknek a budapesti vígadóban oly nagy sikert aratott műsorát. Jegyelövétel az Apo'o püztáránál.

Serelem rabjai, párisi Pathé-film társadalmi dráma 5 felvonásban és egy Max Linder vigjáték ma utoljára az Apollóban.

A tizenegyedik Petrovich Szevicszlav főszereplésével szerdán az Apollóban.

Filmek királya Horoga! Severin Mars utólréhetetlen jáékavá. Egyszerre bemutatják Uránia, Vigszínház.

Petőfi filmje világláger Urániában. Csütörtöktől Göre Gábor! Nézze meg, j! fog mutatni.

TESTEDZÉS

Megnyerte a kerület a perét. Mint ismeretes, a labdarugó kerület birtokháborítási pert indított a Royal-kavéház új tulajdonosa ellen, mivel a Royal-szállóbeli hivatalos helyiségből kitétte a kerületet. A pert Kósa járásbíró tárgyalta. A kerületet dr. Gilyassy János ügyvéd, kerületi ügyész és dr. Zempléni Gusztáv képviselték. A járásbírósaág kötelezte Márkusékat, hogy a helyiségeket adják vissza a kerületnek végrehajtás terhe alatt s elmarasztalta a felmerült költségekben is.

A Békessy Béla-vivóklub a vidéki bajnokságban. A debreceni Békessy Béla-vivóklub indul a Pécssett tartandó kardesapatbajnokságban. Először az egyik legjobb vidéki vivócsapattal, a szegedi Zsinnyivel kerülnek össze a sorsolás szerint s ha győznek, a Pécs-Kaposvár közötti küzdelem győztesével kerül össze az eldöntőben.

Pezsgős üveget

a legmagasabb áron vesz a „Török pezsgógyár”

KÖZGAZDASÁG

Katasztrófálisan zuhan a német márka

A mai nap a berlini devizapiacra ismét egyike volt azoknak az időközönként újra meg újra megújuló katasztrófa napoknak, amelyek a versaillesi béke megkötése óta rendszeres ismétlődéssel és megállás nélkül sodorják lefelé a márkát a Németország gazdasági megsemmisülése.

felé vezető lejtőn. A márka mai zuhanása közel 30% os értékesékként jelent egy nap alatt. Dollár az esti órákban 13500, az angol font pedig 66000 körül mozgott. Míg a márka zürichi jegyzése 0'04 arfolyam alá került.

Németország fizetésképtelensége most már valószínűleg az ugynevezett kontinentális blokk előtt is nyilvánvaló.

Az olasz sajtóban már olyan hangok is hallhatók, hogy a francia politika esztelensége folytán Franciaország rövidesen egyedül fog állani a jóvátétel problémájának a jelenlegi módszerrel való megoldási tervével. A márka romlásának közvetlen okául talán a rajnai német vámbevételek lefoglalása

és a német ipar által az utóbbi napokban eszközölt rengoteg mennyi-

Dr. Rex-féle Eucalyptus fogszappan

Jól habzó kellemes ízű higienikus készítmény a fogakat fehériti és megvédi a romlástól

Rapható: Drogueriákban és illatszertárakban.

